

**UCHWAŁA Nr XV/163/11
RADY GMINY ZŁOTÓW**

z dnia 29 grudnia 2011 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2018**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2018** w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Złotów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do Uchwały Nr XV/163/11
Rady Gminy Złotów
z dnia 29 grudnia 2011 r.

G M I N N Y P R O G R A M
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ZŁOTÓW	4
II. CELE PROGRAMU	5
III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	5
IV. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU	7
V. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ	7
VI. ADRESACI PROGRAMU	7
VII. ZADANIA INSTYTUCJI I SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	7
VIII. MONITOROWANIE	9
IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ	9
X. FINANSOWANIE PROGRAMU	9

WSTĘP

Przemoc domowa jest powszechnym zjawiskiem i zarazem najczęstszą formą agresji interpersonalnej.

Pod pojęciem *przemoc w rodzinie* określone jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności powodujące cierpienie i szkody”.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym system wartości, osobowość, styl życia i poglądy.

Najważniejszą rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań.

Zachowanie poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami moralnymi i prawnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją klasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy samobójstw.

Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem przeciwko życiu i mieniu.

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną, ekonomiczną i seksualną.

Z komunikatu badań Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) z 2009 roku wynika, że:

- ▶ ogółem 23% dorosłych Polaków padło ofiarą przemocy,
- ▶ 26% zna przynajmniej jedną kobietę, która padła ofiarą przemocy ze strony swojego partnera,

- ▶ 10% dorosłych doświadcza przemocy od swojego partnera w formie: wyzwisk, poniżania, krzyków, wyśmiewania, gróźb, szantażu,
- ▶ 68% dorosłych przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, awantury, sprzeczki,
- ▶ 19% rodziców przyznaje, że czasem bije lub biło swoje dziecko.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienia jej życia.
2. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w niej strachu.
3. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
4. Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana, jako przestępstwo znęcania się nad rodziną, z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)

Art. 207 Kodeksu karnego stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.

I. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ZŁOTÓW

Z danych ewidencji ludności (stan na 31 grudnia 2010 r.) wynika, że w Gminie Złotów zamieszkuje 9362 mieszkańców, z czego 48,9% stanowią kobiety.

Z danych Powiatowej Komendy Policji w Złotowie wynika, że w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 30 listopada 2011 r. przeprowadzono 24 interwencje domowe w związku z przemocą.

W 2010 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie w związku z przemocą w rodzinie udzielił pomocy w formie pieniężnej, w formie poradnictwa prawnego, pracy socjalnej dla 11 rodzin.

W 2011 r. GOPS w Złotowie udzielił pomocy finansowej, pomocy w formie prawnej, pracy socjalnej, w formie wyżywienia dla dzieci i młodzieży w szkołach, pomocy w wypełnieniu dokumentów dla 24 rodzin.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie lub szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Z doświadczenia zawodowego pracowników socjalnych wynika, że w większości zjawisk przemocy w rodzinach towarzyszy nadużywanie alkoholu przez członków rodzin.

Ponadto w wielu przypadkach dostrzega się sytuacje, gdzie problem przemocy nie jest zgłaszany, a rodziny dotknięte przemocą niechętnie wyrażają zgodę na rozpoczęcie procedury „Niebieskiej Karty”.

II. CELE PROGRAMU

Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Złotów,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- 4) stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 3) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Złotów,
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Przez realizację celów Programu zakłada się:

- 1) promowanie rodziny wolnej od przemocy,

- 2) działania interpersonalne w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy profesjonalnej pomocy i bezpieczeństwa,
- 4) edukację dzieci, młodzieży, dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie.

Wyznacza się cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

- 1) działania uprzedzające – diagnozujące, edukacyjne, informacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy rodzinie,
- 2) działania prewencyjne – opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy rodzinie,
- 3) działania korekcyjno – edukacyjne – kierowane do sprawców przemocy rodzinie,
- 4) działania wspierające – psychologiczne, terapeutyczne, pedagogiczne i inne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, dlatego wymaga podejścia szerokiego dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania w sferze:

- 1) prawa,
- 2) zdrowia,
- 3) prewencji,
- 4) pracy socjalnej,
- 5) edukacji.

Program jest spójny z programami:

- ▶ Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- ▶ Gminnej Strategii Integracji i Polityki Społecznej na lata 2009 - 2015,
- ▶ Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011.

Program będzie realizowany w oparciu o akty prawne:

- ▶ ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ▶ ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- ▶ ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

IV. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

- ▶ poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- ▶ dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- ▶ dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy i poza nią,
- ▶ chęć współpracy specjalistów,
- ▶ chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

V. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ

- ▶ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- ▶ problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ▶ brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysu,
- ▶ brak odpowiedniej infrastruktury w gminie,
- ▶ brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- ▶ brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VI. ADRESACI PROGRAMU

1) ofiary przemocy w rodzinie, w tym:

- dzieci,
- współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby starsze,

2) sprawcy przemocy w rodzinie,

3) świadkowie przemocy w rodzinie.

VII. ZADANIA INSTYTUCJI I SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Współpracujący w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele policji,
- przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- inni, w zależności od zasobów,

do obowiązków, których należą:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchomienie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów,
- zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje przemoc,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a szczególności uruchomienie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych,
- występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzenie popełnienia przestępstwa,
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy,
- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, rysunkowych wśród dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy.

2. Podmioty realizujące działania:

- ▶ placówki oświatowo – wychowawcze,
- ▶ gminne świetlice socjoterapeutyczne,
- ▶ ośrodek pomocy społecznej,
- ▶ gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- ▶ inne, w zależności od zasobów gminy,

- ▶ utworzenie gablot informacyjnych w Urzędzie Gminy w Złotowie, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotowie, Komendzie Powiatowej Policji w Złotowie, w szkołach i placówkach opieki zdrowotnej oraz systematyczne aktualizowanie umieszczanych tam informacji,
- ▶ rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- ▶ systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

VIII. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego działania, która dotyczyć będzie:

- ▶ instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie,
- ▶ form udzielonej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- ▶ form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają **do dnia 31 stycznia każdego roku** do Przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Złotowie.

IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Złotowie **do dnia 31 marca każdego roku** złoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania wymienionych zadań są środki własne Gminy przewidziane w planie finansowym, dotacji, przy czym środki na obsługę organizacyjno – techniczną zespołu interdyscyplinarnego przewidziane są w planie finansowym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotowie.